

Bergama Asklepion'u

1927 Ekim ayının başlarında , Akropol depolarında kazı yapıldığı sırada hafriyat başkanı Dr. Th.Viegand ile Ayvazalı bahçesine gitmiştik. Hava çok sıcaktı . Biraz dinlenmek için yüksekçe bir yerde bulunan zeytin ağacının gölgesine oturmuştuk .

Önümüzde, etrafı hafif tepelerle çevrilmiş dar bir saha vardı. Bunun bir tarafına tütün ekilmiş , Bir kısmıdax sebze bahçesi idi .

Bir ara Viegand Şam hatıralarını tazeledi . O,Suriye ve garbî Arabistan Umum Kumandanlığı Asariatika Müşaviri idi. Beni de Cemal paşa muavini yapmıştı . Viegand binbaşı, ben de teymendim

O sırada küçük taşlarla yapılmış ve iskeleti kalmış 2 duvarın yanında ve çalılık arasından bir iki koyun, derken arkasından bir sürü koyun akın etti . Az bir çalılık içinden bu kadar koyunun barınması mümkün olmayacağına düşündüm . Bahçıvana sordum . "Orada eskiden büyük mağaralar vardı. Şimdi hayli olmuştur . Koyunlar oradan çıkıyor" dedi .

Virankapıdan buraya kadar etrafı direkli - tıpkı Efes'deki Arkadiana caddesi gibi - yol geldiğine göre bu mağaraların bir manası olacaktı . Hemen orada, bu mağaralar yanında bir yoklama yapmak kararını verdik . Ve bahçıvana da ekiliş zararı için 40 lira ödedik .

Asklepion'lara kazı busuretle başladı.ve daha sonra bir,iki dönüm derken, 14 dönümlük tarla istimlak edildi.ve bugünkü kazı sahası ancak on yıl içinde açılabilirdi.

Başta Arkeoloji âlimi M.Viegand'ın olmak üzere değerli Arkelog ve mimarların çalışması sayesinde 1877 yılında Akropol'de başlayan kazılardan yarım asır sonra, Asklepion bulunmuş oluyordu .

Bu suretle, iki yuvarlak mabed, bir mermer tiyatro bir kütüphane, üç koridor bir ayakyolu , ve mukaddes sularla bir çok kitabe ve adak eşyası meydana çıkarılmış oldu.

Aynı zamanda diğer Asklepion'lara göre,mimarî hususiyetleri/^{ve}bilhassa sağlam kalmış kemerli binaları bulunan bu mukaddes yerin değeri, yapılan onarımlarla artırılmıştır .

15 yıldır fasıllarla yapılan restorasyon neticesinde yerde yatan mermer sütunları ayağa kaldırılmış, tiyatrodaki klâsik temsiller verilmesi mümkün kılınmış ve bir çok tehlikeli duvarlar tamir edilmiştir. Bu itibarla, 15 asır toprak altından kurtarılan eserler korunmuş olmakla beraber turistlere de güzel bir görüş sağlanmıştır.

Müzeler Genel Müdürlüğü, Basın-Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü ile Bergama'yı Sevenler Cemiyetinin maddî ,manevî yardım ve çalışmaları sayesinde vücud bulan bu eser, bütün antik sahalarımız için örnek bir çalışma arz etmektedir .

BERGAMA ASKLEPİYONU

Keşif ve meydana çıkarılmasıyla Arkeoloji âleminde derin tepkiler yaratan Bergama Asklepyonunun bulunuşu bir yazımızda belirttiğimiz gibi birazda tesadüf eseri olmuştur.

1927 yılında Prof. Dr. Teodor Vigand'ın Başkanlığı altında Akropoli'de, o tarihlere kadar (Kraliçenin bahçesi) diye anılan ve kazı sonucunda teçhizat ve zahire depoları sahası olduğu anlaşılan bu mahalde meşgul olunduğu sırada mevsimin güzel bir köyünde aziz dostum Vigand'la Ayvazali bahçesine kadar bir gezinti yapmıştık.

Ekim ayının sıcak bir günü idi. Biraz dinlenmek için burada yüksekçe bir yerde bulunan cesim bir zeytin ağacının gölgesinde mola vermiştik.

Önümüzdeki etrafı hafif tepelerle çevrilmiş dar bir sahanın bir tarafında bütün tarlaları diğer kısmında da sebze bahçesi vardı. Oturduğumuz yerden tabiatın bu mevkie bahşettiği güzellikleri seyrederken, Bergama'nın günlük arkeolojik çalışmaları hakkında fikir teatisinde bulunuyor, bir ara da Birinci Genel Savaşta Suriye ve havalisinde yaptığımız tedkik seyahatlerinden ve Şam hatıralarından bahsediyorduk.

Dr. Vigand, Suriye ve garbi Arabistan Umum Kumandanlığı asarı atika müşaviri idi. Beni de Cemal paşa Muavin yapmıştı. O Bin başı ben de Teymen idim.

O sırada küçük taşlarla örülmüş bir duvar kalıntılarının yanında ve çalılıklar arasından bir iki kuyunun çıktığı ve arkasından da bunlara bir sürünün takip ettiğini gördüm. Sayıları elli altmışı aşan koyunların pek geniş olmayan çalılık arasında barınmalarına inkân göremedim. Hakikaten bu merak uyandırıcı bir hadise idi. Vigand'ın dikkat nazarını çekmekle beraber Bançevandan sordum. "Oralarda bir takım mağaralar vardır, hayvanlar orada barınırlar, şimdi de yayılmağa çıkıyorlar." cevabını aldım.

Virankapı'dan buraya kadar etrafı direkli -tıpkı Efez'de Arkadiyana caddesi gibi- yol geldiğine göre bu mağaraların buradaki mevcudiyetinin bir mana taşıdığına şübhe yoktu. Hemen orada bu mağaraların yanında küçük mikyasta bir araştırma ve sondaj yapmağa karar verdik. ve bahçe sahibine de eküliş zararı olarak 40 lira ödedik.

Asklepiyon kazısına bu suretle başlanmış oldu. ve ertesini yıl bir iki dönüm derken 14 dönüm tarla istimlak edilmiş oldu. Bugünkü kazı sahası ancak 12 yıl içinde açılabilir. Bu suretle 1877 de Akropolis'te başlayan kazılardan tam yarım asır sonra Asklepiyon bulunmuş oluyordu.

Asklepiyon kazıları çok verimli olmuş ki yuvarlak mabed, bir tiyatro, bir kütüphane ve İmparatorlar salonu, direkaltı mahallerini havi ortası geniş meydanlığı avlular, koridorlar, propileler, mukadde su ve çeşmeler ve bu meydana bir çok kitabe ve adak eşyaları meydana çıkarılmıştır. Bergama Asklepiyonunun taşıdığı hususiyetlerden biri de bilhassa sağlam kalın ayakta duran mimari kısımlarıdır.

On beş yıldır gerek Milli Eğitim Vekaletinin ve gerek Basın Yayın Turizm Genel Müdürlüğüyle Bergama'yi Sevenler kurumunun maddi ve manevi yardımlarıyla bu güzel mimari eserler kısmen restorasyon edilmiş, yerlere devrilmiş olan cesim mermer sütunlar kaldırılarak kaidelerine konmuş bu meydana tiyatro bugün bile içinde klasik temsiller verilecek bir hale getirilmiş bulunmaktadır.

Velhasıl Asklepiyonun bütün hususiyetleriyle bize tanıtmakta olan bu değerli eseri meydana getiren ve gerek restore işlerinde, büyük emeği geçmiş olan Bergama Müzesinin Sayın Müdürünü tebrik etmek benim için sevimli bir vazifedir.

اودنه سینه بیدار کردن مده الیم با قلمی در کرب با صبر بایه در طوریتم
 هم نه ن در کلبه بر مخفی سوه ندر قود و صفت جاری و مفوضی با در ده
 بو کوزل اش معاری اول کرده سوره ایسه ۲ بکره در ده سوره اول
 هم بر موشو ندر قالدیر بیدارده فاعده لویه قوسه ^{بصاحت} میا ندر بکره
 بیلر اچنده قلا سیک قسلا در بیدر ^{بصاحت} بر حاله کربینه ^{بصاحت} اولتقده
 در اصل ^{بصاحت} اولتقده ^{بصاحت} اولتقده ^{بصاحت} اولتقده ^{بصاحت} اولتقده
 بزه طایفه اولامه ^{بصاحت} اولتقده ^{بصاحت} اولتقده ^{بصاحت} اولتقده ^{بصاحت} اولتقده
 ایله ^{بصاحت} اولتقده ^{بصاحت} اولتقده ^{بصاحت} اولتقده ^{بصاحت} اولتقده
 در کرب ^{بصاحت} اولتقده ^{بصاحت} اولتقده ^{بصاحت} اولتقده ^{بصاحت} اولتقده

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Kişisel Arşivlerle İstanbul'da Bilim, Kültür ve Eğitim Tanıtı

Aziz Ogan Koleksiyonu

OGNIST0603805